

مرور سیستماتیک پژوهش‌های مرتبط با اهمالکاری تحصیلی
(غیرفعال و فعال): ارائه یک مدل مفهومی پنتاگونی

**The Systematically Reviewing Studies Related to
Academic Procrastination to Identify
a Model and Theoretical Framework**

Mojtaba Beyrami, Ph.D.
Kharazmi University, Tehran
Parvin Kadivar, Ph.D.*
Kharazmi University, Tehran
Hadi Keramati, Ph.D.
Kharazmi University, Tehran
Mehdi Arabzadeh, Ph.D.
Kharazmi University, Tehran
Javad Kavousian, Ph.D.
Kharazmi University, Tehran

دکتر مجتبی بیرامی
دانشگاه خوارزمی، تهران
دکتر پروین کدیور
دانشگاه خوارزمی، تهران
دکتر هادی کرامتی
دانشگاه خوارزمی، تهران
دکتر مهدی عربزاده
دانشگاه خوارزمی، تهران
دکتر جواد کاووسیان
دانشگاه خوارزمی، تهران

Abstract: The aim of the present study was to systematically reviewing studies related to academic procrastination to identify a model and theoretical framework. This research was a secondary study and according to the implementation method was considered as a systematic review. By searching in valid data-bases and studies that have dealt with the issue of academic procrastination from various aspects in the

چکیده: پژوهش حاضر با هدف مرور سیستماتیک مطالعات مرتبط با اهمالکاری تحصیلی برای دست یافتن به یک مدل و چارچوب نظری انجام گردید. این پژوهش از نوع مطالعات ثانویه است و با توجه به روش اجرا، مرور سیستماتیک تلقی می‌شود. بر همین اساس، با جست‌وجو در پایگاه‌های اطلاعاتی و مطالعات معتبری که در بازه زمانی ۱۳۸۶ تا ۱۴۰۱ (۲۰۲۲-۲۰۰۷ م) از جوانب مختلف به موضوع اهمالکاری تحصیلی پرداخته بودند و با تکیه بر روش پریزما، بعد از شناسایی ۱۶۴۵

* kadivar220@yahoo.com

دریافت اصلاح نهایی مقاله: ۱۴۰۱/۹/۲۳
پذیرش مقاله: ۱۴۰۲/۲/۲۴

period of 2001-2021 and based on the PRISMA method, after identifying 1645 articles and screening 154 articles, among them 43 articles were selected for review. The results showed that predictors and correlators of academic procrastination were classified in five psychological approaches including: personality, contextual-environmental, cognitive-neuro-logical, emotional, and motivational-volitional and categorized by internal and external consequences. The results of this classification led to the presentation of a comprehensive theoretical framework entitled the "Pentagon model of academic procrastination" in which the inter-action between approaches and outcomes were emphasised. Based on these results, practical and research suggestions were provided for further research in the field of academic procrastination (passive and active).

Keywords: systematic review; academic procrastination; pentagon model; passive procrastination; active procrastination

مقاله و غربال ۱۵۴ مقاله از میان آنها ۴۳ مقاله برای بررسی انتخاب شدند. نتایج نشان دادند که پیش‌بینی‌کننده‌ها و همبسته‌های اهمالکاری تحصیلی را می‌توان در قالب پنج رویکرد روان‌شناختی شامل شخصیتی، بافتی - محیطی، شناختی - عصبی، هیجانی، و انگیزشی - ارادی طبقه‌بندی کرد و پیامدهای آن را در قالب دو بخش درونی و بیرونی قرار داد. این طبقه‌بندی به ارائه یک چارچوب نظری تحت عنوان «مدل پنتاگونی اهمالکاری تحصیلی» منجر شد که در آن، بر تعامل بین رویکردها و پیامدها تأکید می‌شود. براساس این نتایج، پیشنهادهایی کاربردی و پژوهشی برای انجام تحقیقات بیشتر در حوزه اهمالکاری تحصیلی (غیرفعال و فعال) ارائه شد.

کلیدواژه‌ها: مرور سیستماتیک؛ اهمالکاری تحصیلی؛ مدل پنتاگونی؛ اهمالکاری غیرفعال؛ اهمالکاری فعال